

Γέροντας Παΐσιος, ένας Παγκόσμιος Άνθρωπος

Ορθοδοξία / Αγιολογία

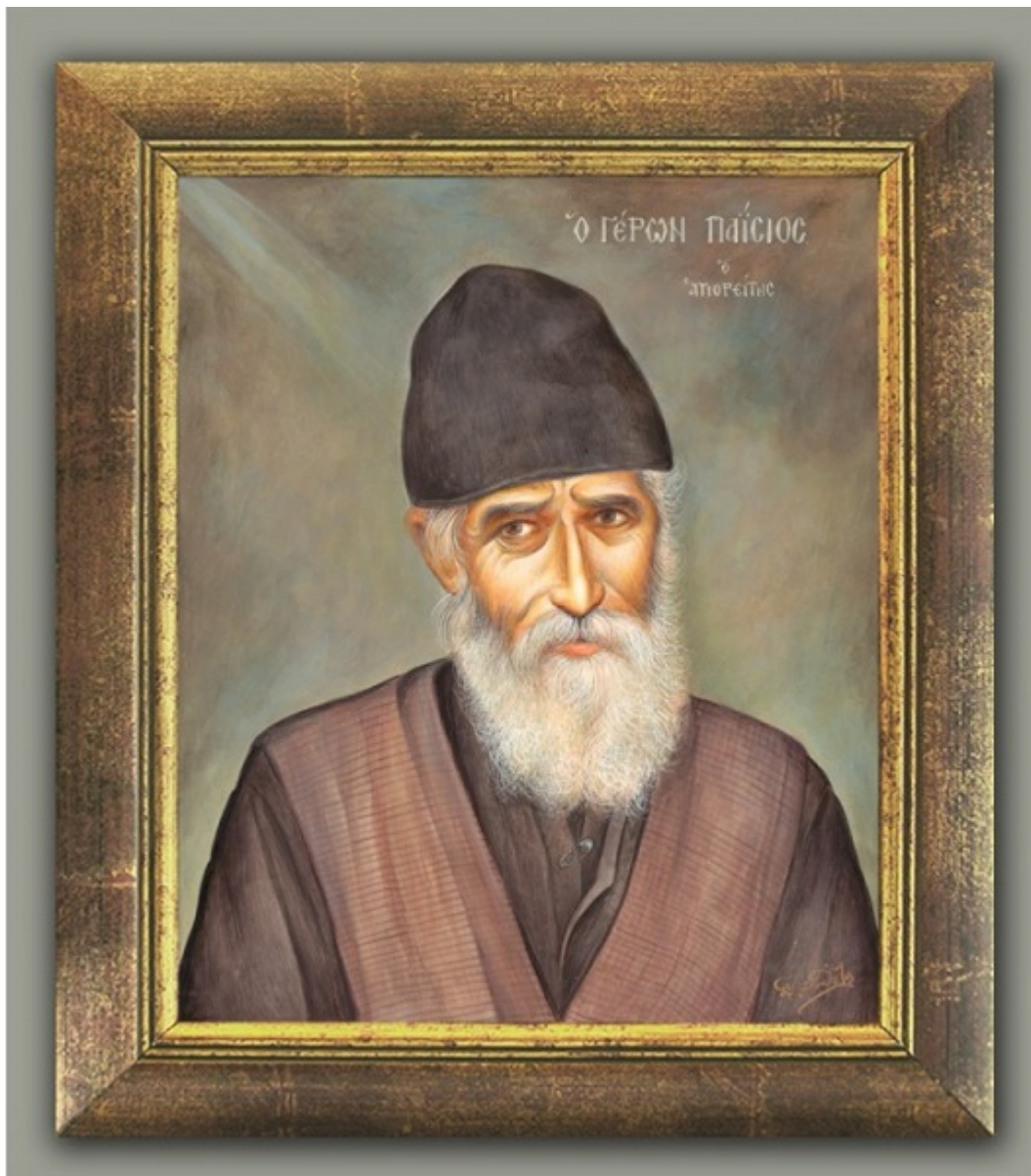
Γεώργιος Ι. Μαντζαρίδης, Ομότιμος Καθηγητής Θεολογικής Σχολής Α.Π.Θ.

(Εισήγηση που έγινε στις 13-11-2014 στο Νεάμτς της Ρουμανίας)

Ο Γέροντας Παΐσιος γεννήθηκε σε ένα κεφαλοχώρι του ακριτικού Ελληνισμού της Καππαδοκίας, τα Φάρασα. Αυτό βρίσκεται διακόσια περίπου χιλιόμετρα νοτίως της Καισαρείας και παρά την απομόνωσή του στα βάθη της Μικράς Ασίας κατόρθωσε να διατηρήσει πιστά «την Ορθοδοξία, την ελληνική συνείδηση και την γλώσσα»[1].

Δεν ήταν άπατρις ούτε διεθνιστής. Ήταν πατριώτης και έλεγε: «Η πατρίδα είναι μια μεγάλη οικογένεια». Αλλά έκανε την πατρίδα του εφελτήριο για κάθε πατρίδα. Κυρίως βέβαια την έκανε εφελτήριο για την ουράνια πατρίδα, την παγκόσμια οικογένεια του Θεού, στην οποία μπαίνει ο άνθρωπος, όταν αφήσει την επίγεια οικογένεια και την επίγεια πατρίδα του. Αγαπούσε το έθνος του και καυτηρίαζε με προφητικό πνεύμα τις ανθελληνικές προπαγάνδες που πλαστογραφούν την ιστορία και εγείρουν εδαφικές διεκδικήσεις σε βάρος της Ελλάδος. Ταυτόχρονα όμως αγκάλιαζε με την αγάπη του όλα τα έθνη, όλους τους λαούς.

Γνώρισε την εποχή της παγκοσμιοποίησης, αλλά δεν παγκοσμιοποιήθηκε. Έζησε και εξέφρασε με άλλον τρόπο την ενότητα του κόσμου· με τον τρόπο που την έζησαν και την εξέφρασαν μέσα στην ιστορία της Εκκλησίας οι μεγάλοι Πατέρες και Άγιοί της. Την έζησε ως παγκοσμιότητα, αγκαλιάζοντας με την αγάπη και την προσευχή του ολόκληρο τον κόσμο, όπως ο Κύριος στην Γεθσημανή.

Αγωνίστηκε υπεράνθρωπα, συνέτριψε το εγώ του, ασκήθηκε να μεταφέρει τον εαυτό του στην θέση του άλλου, του κάθε άλλου, και έγινε παγκόσμιος. Με την απομάκρυνση από τον κόσμο, με την ησυχία και την άσκηση, με «το πνευματικό ξεχέρσωμα της κοσμικής καρδιάς» από αγάπη για τον Θεό, μπορεί, όπως γράφει ο ίδιος, «ο ένας άνθρωπος να χωρέσει μέσα στην καρδιά του όλους τους ανθρώπους, όλα τα ζώα και όλα τα φίδια ακόμη, μαζί και όλη την όμορφη φύση του Θεού»[2].

Χαρακτηριστικό γνώρισμα του παγκόσμιου ανθρώπου είναι η προσευχή του για

όλον τον κόσμο. Και αυτό αισθητοποιείται με την παρουσία των παγκοσμίων πατέρων της Ορθόδοξης Εκκλησίας μας. Είναι μάλιστα χαρακτηριστικό ότι μεγάλοι άγιοι και ασκητές της Εκκλησίας μας, όπως είναι ο όσιος Εφραίμ ο Σύρος, ο Διονύσιος Αρεοπαγίτης, ο όσιος Σιλουανός ο Αθωνίτης, χαρακτηρίζονται στους Βίους ή στους Ύμνους τους ως «πατέρες παγκόσμιοι»[3].

Στην ψευδώνυμη ενοποίηση του κόσμου, που επιδιώχθηκε στο παρελθόν, αλλά και προωθείται συστηματικά στην εποχή μας με την λεγόμενη παγκοσμιοποίηση, η Εκκλησία αντιτάσσει διαχρονικά την παγκοσμιότητα. Η παγκοσμιοποίηση επιδιώκεται εκ των έξω. Προωθείται με τον εξαναγκασμό. Δεν ενδιαφέρεται για το ανθρώπινο πρόσωπο. Δεν ασχολείται με τον εσωτερικό κόσμο των ανθρώπων, εκτός αν βρίσκει εκεί σημεία συνδέσεως και ομαδοποιήσεώς τους. Επιχειρεί να ενοποιήσει τους ανθρώπους σε σχέση με κάποιον κοινό εξωτερικό σκοπό ή με κάποιο αντικείμενο· την οικονομία, την ασφάλεια, την εύκολη επικοινωνία. Και για να επιτύχει τον σκοπό της, ισοπεδώνει τους ανθρώπους και τους αντιμετωπίζει ως ομογενοποιήσιμο υλικό, στην διάθεση των συμφερόντων των ισχυρών.

Σε διαμετρικώς αντίθετη κατεύθυνση κινείται η παγκοσμιότητα. Αυτή δεν επιδιώκεται εκ των έξω ακτιβιστικά, αλλά καλλιεργείται στον έσω άνθρωπο ησυχαστικά. Θεμελιώνεται στο ανθρώπινο πρόσωπο και ευρύνει την ατομικότητα σε προσωπικότητα. Δεν έχει καμία σχέση με την βία της εξωτερικής παγκοσμιοποίησης, αλλά οικοδομείται με την ελευθερία της ψυχικής συναδελφώσεως. Η παγκοσμιοποίηση οδηγεί στην μαζοποίηση των ανθρώπων και την χειραγωγήσή τους από τους ισχυρούς της γης. Η παγκοσμιότητα βλέπει τον κάθε άνθρωπο ως ορίζοντα φανερώσεως ολόκληρου του είναι· τον διανοίγει σε ολόκληρο τον κόσμο, τον τιμά ως μοναδικό και ανεπανάληπτο πρόσωπο και τον υψώνει στην θεανθρώπινη κοινωνία.

Η παγκοσμιότητα δεν οικοδομείται με παγκοσμιοποιημένα άτομα αλλά με παγκόσμια πρόσωπα. Επιπλέον αυτή δεν περιορίζεται στην ανθρωπότητα, αλλά ενστερνίζεται ολόκληρη την κτιστότητα. Οι παγκόσμιοι άνθρωποι της Εκκλησίας είχαν και αυτό το γνώρισμα. Αγκάλιαζαν με την αγάπη τους όχι μόνο όλους τους ανθρώπους, εχθρούς και φίλους, αλλά και ολόκληρη την κτίση, ακόμα και τους δαίμονες. Δεν την αντιμετώπιζαν ως «κτήση», δηλαδή ως ιδιοκτησία του ανθρώπου, αλλά ως έργο και δωρεά του Θεού.

Ο αββάς Ισαάκ, τον οποίο ευλαβούνταν και μελετούσε ιδιαίτερα ο Γέροντας Παΐσιος, έλεγε: «Καρδιά ελεήμων» είναι «καύσις καρδιάς υπέρ πάσης της κτίσεως, υπέρ των ανθρώπων και των ορνέων και των ζώων και των δαιμόνων, και υπέρ παντός κτίσματος»[4]. Τέτοια καρδιά είχε και ο Γέροντας Παΐσιος.

Καρδιά παγκόσμια, «ευχέτης του σύμπαντος κόσμου· προσευχόταν για όλους, όπως για τον εαυτό του»[5]. Σε μία από τις επιστολές του παρατηρεί: «Οι Μοναχοί δεν προσεύχονται μόνο για τους ζωντανούς και για τους πεθαμένους, αλλά ακόμη και για τους πιο δυστυχισμένους απ'όλους, τους δαίμονες, οι οποίοι, δυστυχώς, ενώ έχουν περάσει χιλιάδες χρόνια, όλο πάνε στο χειρότερο και εξελίσσονται στην κακία τους»[6]. Όπως σημειώνει ο βιογράφος του, η μεγάλη αγάπη του προς τον Θεό και τον άνθρωπο «πλημμύριζε την καρδιά του και το ξεχείλισμά της αγκάλιαζε και την άλογη κτίση»[7].

[Συνεχίζεται]

[1]. Έκτενή βιογραφία του Γέροντα βλ. Ιερομονάχου Ισαάκ, *Βίος Γέροντος Παΐσιου του Αγιορείτου*, Άγιον Όρος 2004.

[2]. Γέροντος Παΐσιου Αγιορείτου, *Επιστολές*, Σουρωτή Θεσσαλονίκης ⁶ 2002, σ. 178.

[3]. Βλ. τα *Κοντάκια* των εορτών τους.

[4]. Ισαάκ Σύρου, *Λόγος* 81, έκδ. Ι. Σπετσιέρη, σ. 306.

[5]. Βλ. Ιερομονάχου Ισαάκ, *Βίος Γέροντος Παΐσιου του Αγιορείτου*, σ. 556.

[6]. Γέροντος Παΐσιου Αγιορείτου, *Επιστολές*, σ. 80.

[7]. Ιερομονάχου Ισαάκ, *Βίος Γέροντος Παΐσιου του Αγιορείτου*, σ. 145.

<http://bitly.com/1CA6gPa>